

Justitiedepartementet

103 33 Stockholm

Remissvar Kamerabevakning i offentlig verksamhet

I betänkandet Kamerabevakning i offentlig verksamhet – lättnader och utökade möjligheter (SOU 2024:27) föreslås flera förändringar i kamerabevakningslagen. Utredningen föreslår bland annat åtgärder som ska underlätta kamerabevakning för kommuner, regioner och andra än myndigheter som utför en uppgift av allmänt intresse. Vidare lämnar utredningen förslag om ändringar avseende den lagstadgade avvägningen mellan bevakningsintresset och enskildas integritetsintresse.

Saco har beretts tillfälle att lämna synpunkter på betänkandet, och anför följande.

En viktig integritetsfråga för arbetstagare

Det måste finnas ett viktigt ändamål för att kamerabevaka platser där anställda befinner sig regelbundet. Arbetstagare befinner sig ofta på platser som av kommuner, regioner och myndigheter kan bevakas enligt kamerabevakningslagen. Arbetstagarperspektivet måste således noggrant beaktas under en fortsatt lagstiftningsprocess.

En viktig utgångspunkt när det gäller kamerabevakning är att ha förståelse för att arbetstagare befinner sig i en beroendeställning i förhållande till sin arbetsgivare. Om en arbetstagare inte vill bli kamerabevakad under sin arbetstid finns vanligtvis ingen möjlighet att låta bli att gå till jobbet.

Förslaget om att tillståndskravet ska avskaffas

Saco noterar att utredningens förslag om att slopa tillståndskravet är mycket långtgående och innebär en stor förändring i nuvarande regelverk. Sacos ståndpunkt är att integritetsperspektivet inte får nedprioriteras utan måste alljämt vara en viktig grund vid sidan av ett utökat behov av lättnader och möjligheter i en brottsbekämpande verksamhet. Utredningens förslag behöver kompletteras med andra åtgärder för att upprätthålla ett godtagbart integritetsskydd i arbetslivet. Saco avstyrker nuvarande förslag eftersom övriga åtgärder som utredningen föreslår inte är tillräckliga.

Det behövs en anmälningsplikt

Om tillståndskravet för kamerabevakning försvinner behöver det ersättas med en anmälningsplikt. Det finns annars en risk för att kamerabevakning används för lättvindigt på arbetsplatserna och att tillsynen försvåras. En anmälan till exempelvis IMY främjar dokumentation och rutiner, vilket är till nytta i verksamheten. Även krav på att redogöra för vilken intresseavvägning som har gjorts i anmälan medför att integritetsaspekten bevakas på ett bättre sätt. Saco avstyrker därmed bedömningen att en anmälningsskyldighet inte är nödvändig.

Det behövs åtgärder för arbetstagarinflytande

Eftersom kamerabevakning kan utgöra en integritetskänslig personuppgiftsbehandling har arbetsgivaren som regel en förhandlingskyldighet i frågan enligt medbestämmandelagen. Utredningen föreslår ingen ändring i den upplysningsbestämmelse som finns i 21 § kamerabevakningslagen där det finns en hänvisning till medbestämmandelagen.

Däremot föreslås en ändring 11 § kamerabevakningslagen om att arbetsgivaren inte längre behöver inlämna ett yttrande från skyddsombud, skyddskommitté eller organisation som företräder arbetstagarna på arbetsplatsen. I vilken utsträckning som man förhandlar om integritetsfrågor på arbetsplatserna i enlighet med bestämmandelagen är troligtvis något som varierar. Det krävs därför ytterligare åtgärder för att garantera ett fullgott arbetstagarinflytande för arbetstagare som riskerar att kamerabevakas.

Arbetsmiljöåtgärder på arbetsplatser

Om en arbetsgivare väljer att kamerabevaka en arbetsplats ska det ses som en arbetsmiljöåtgärd med avsikten att stärka arbetsmiljön på arbetsplatsen. Det kan exempelvis röra sig om hot och våld mot personal, elever eller patienter när arbetsgivaren behöver vidta åtgärder som är mer ingripande. Mindre ingripande åtgärder som utifrån en integritetsaspekt är bättre ska dock alltid prövas i första hand. En fördel med att ta in kamerabevakningsåtgärder som en del i det systematiska arbetsmiljöarbetet är att det inom ramen för det arbetet finns rutiner för dokumentation av ändamål, omfattning etc., vilket minskar risken för ändamålsglidningar.

Frågan om intresseavvägning

Vid kamerabevakning är det nödvändigt med en fortsatt noggrann och omsorgsfull intresseavvägning. Det gäller för alla verksamheter, både

för brottsbekämpande och de verksamheter som inte är brottsbekämpande. Idag görs en granskning av en utomstående myndighet, IMY. Den ordningen föreslås nu försvinna och i stället ersättas med ett system där myndigheter och andra än myndigheter som utför en uppgift av allmänt intresse får göra en intresseavvägning som inte regelmässigt granskas av en utomstående.

Förslaget om att intresseavvägningen ska gälla för samtliga platser och inte bara platser dit allmänheten har tillträde anser Saco är positivt. Det är viktigt för både arbetstagare och arbetsgivare att det finns tydliga regler för vilka förutsättningar som ska vara uppfyllda för att kamerabevakning ska vara tillåten. Det är också bra med förtydliganden om vad som ska beaktas inom ramen för intresseavvägningen. Arbetsmiljö och arbetstagarinflytande är centralt.

När det gäller brottsbekämpande verksamhet så föreslår utredningen utökade möjligheter att bedriva kamerabevakning i syfte att bekämpa brott och upprätthålla ordning och säkerhet. Saco tillstyrker att det behövs en viss anpassning av intresseavvägningen i en sådan verksamhet men anser att integritetsaspekten fortsatt måste beaktas.

I avsnitt 13.7.2 lyfter utredningen möjligheten för en arbetsgivare att anpassa kamerabevakningen på ett sätt som innebär att kamerabevakningsåtgärderna blir mindre ingripande. Det behövs olika former av integritetsskyddande åtgärder. Saco anser att följande noga bör beaktas:

- Kamerabevakningen behöver vara begränsad i tid. Det behövs rutiner för kamerabevakning som innebär att bevakningen regelbundet ses över, också vid en förändring i verksamheten. Arbetsmiljöarbete är en pågående process.
- Inspelat material från kamerabevakning ska inte behållas längre än nödvändigt. Det måste finnas en skyldighet att sträva efter en så kort lagringstid som möjligt. Det bör därför tydligt åligga arbetsgivaren att motivera den tid som används.
- Frågan om vilka som ska ha åtkomst till inspelat material är viktig utifrån ett integritetsperspektiv. Kamerabevakning ska förbättra arbetsmiljön på arbetsplatsen och inte användas för att kontrollera misskötsamhet hos arbetstagare. Varje verksamhet behöver rutiner om vilka som ska få åtkomst till materialet från kamerabevakningen och för vilka syften.
- När brottsförebyggande myndigheter tar del av material från kamerabevakning behöver man ta hänsyn till personer som

befinner sig runtomkring, exempelvis anställda, som inte är av intresse för brottsutredningen. Det är viktigt att det vidtas pseudonym- eller anonymiseringsåtgärder, exempelvis genom att göra ansikten som inte är aktuella för utredningen suddiga.

- För att kunna skydda den personliga integriteten för arbetstagare är det viktigt att ljud- och bildmaterial inte hamnar i orätta händer. För att hantera materialet bör det därför finnas krav på vad som ska anses vara lämpliga organisatoriska- och tekniska säkerhetsåtgärder. I det fortsatta arbetet behöver det analyseras om det finns möjlighet att ta fram standarder som visar på lämpliga säkerhetsåtgärder för att skydda den personliga integriteten för arbetstagare.

Sammanfattningsvis behöver således tillsynen skärpas ytterligare i den fortsatta lagstiftningsprocessen. Saco vill särskilt lyfta arbetsmiljö och arbetstagarinflytande som viktiga delar när det kommer till arbetstagares integritet i arbetslivet. Oavsett utformning måste dessa utgöra grunden för det fortsatta arbetet.

Med vänlig hälsning
Sveriges Akademikers Centralorganisation

Lena Granqvist
Samhällspolitisk chef

Maria Rasmussen
Utredare